

“Private veiligheid in dienst van het algemeen belang”

Bijdrage van de BVBO aan de Bijzondere Ministerraad Justitie en Veiligheid

1 De private bewaking vandaag

1.1 De bewakingssector is gereguleerd en wordt gecontroleerd

De bewakingssector wordt gereguleerd door de wet van 10 april 1990 (op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten), de wijzigingen ervan en alle uitvoeringsbesluiten. Deze wet behoort tot één van de meest reglementerende in Europa en wordt gekenmerkt door het duidelijk objectief om de domeinen waarin private bewakingsondernemingen mogen en kunnen optreden zeer duidelijk af te bakenen, en dit met het oog op het beschermen van de burger tegen misbruiken. De sector zelf is altijd voorstander geweest van een dergelijke strikte reglementering. Dankzij de invoering van de wet moet het voor elke betrokken partij duidelijk zijn waar de bevoegdheden van de private bewakingsondernemingen beginnen en ophouden.

De wet van 10 april 1990 voorziet eveneens in een controlesysteem. Dit systeem werd opgesteld met de bedoeling niet enkel een permanent toezicht door de overheid op de activiteiten van de bewakingsondernemingen te organiseren, maar tevens ook met het oog op het weren en het sanctioneren van activiteiten en ondernemingen die de grenzen van het door de overheid wettelijk bepaald kader overschrijden.

Het samengaan van een strikt gereguleerd kader en een permanente mogelijkheid tot controle leiden tot een grote transparantie van de activiteiten van de bewakingsondernemingen. Reglementering en controle zijn dus ook per definitie factoren waarop het vertrouwen in deze activiteiten moet steunen. De sector moet echter vaststellen dat, niettegenstaande deze basisprincipes die aan de private bewaking ten grondslag liggen, haar toegestane activiteiten nog te weinig bekend zijn bij lokale overheden en bij de federale en lokale politie.

1.2 Welke activiteiten kunnen door de bewakingssector worden uitgeoefend?

De toegelaten activiteiten zijn klaar en duidelijk omlijnd, evenals de strikte voorwaarden waaronder deze activiteiten mogen worden uitgevoerd. De sector juicht een dergelijk strikt kader toe en voert haar taken dan ook uit binnen de door de overheid welbepaalde lijnen. De sector meent dat deze precieze afbakening van taken nodig is in het belang van de informatie en de kennis van elke betrokken partij.

De bestaande activiteiten worden opgesomd in artikel 1 van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten:

- toezicht op en bescherming van roerende of onroerende goederen;
- bescherming van personen;
- toezicht op en bescherming bij het vervoer van waarden;
- beheer van alarmcentrales;

- toezicht op een controle van personen met het oog op het verzekeren van de veiligheid op voor het publiek toegankelijke plaatsen.

In het huidige wetsontwerp tot wijziging van de wet van 10 april 1990, worden nog twee bijkomende activiteiten voorzien:

- het verrichten van de vaststellingen, bepaald in een in ministerraad overlegd koninklijk besluit, die uitsluitend betrekking hebben op de onmiddellijk waarneembare toestand van goederen die zich bevinden op het openbaar domein, in opdracht van de bevoegde overheid of van de houder van een overheidsconcessie; en
- de begeleiding van groepen van personen met het oog op het verzekeren van verkeersveiligheid.

Bovendien voorziet het wetsontwerp in een uitbreiding van het toezicht op en de controle van personen met het oog op het verzekeren van de veiligheid op al dan niet publiek toegankelijke plaatsen.

1.3 De bewakingssector en politiediensten: partners in de veiligheid

Reeds vandaag is de bewakingssector een belangrijke partner van de politie voor een aantal preventieve opdrachten. Zij biedt nu reeds al een gedeeltelijk antwoord op de vraag naar meer preventie. Het zoeken naar geschikte preventiemiddelen door particulieren (of het nu gaat om ondernemingen, particulieren, organisaties of andere belanghebbenden) door een beroep te doen op private veiligheid, moet worden gestimuleerd.

De sector constateert dat het in ons land nog steeds relatief moeilijk ligt om de samenwerking tussen politiediensten en private veiligheid op een open en constructieve manier te bespreken, en dit in tegenstelling tot een aantal andere Europese landen. De sector meent echter dat het in het belang van de publieke veiligheid is om de reeds bestaande samenwerking op een objectieve en permanente manier ter tafel te leggen, wil deze samenwerking echt vruchtbaar zijn.

1.4 De bewakingssector vertegenwoordigt een economische realiteit

De bewakingssector stelt vandaag ongeveer 15.000 personeelsleden tewerk. Een even groot aantal gezinnen verwerven dus geheel of gedeeltelijk hun inkomen van een job in de sector. Daarenboven is de bewaking traditioneel een sector die veel ongeschoolden en laaggeschoolden op een efficiënte wijze in het arbeidsproces inschakelt en hen via een wettelijk verplichte en welomschreven opleiding, gevolgd door een doorgedreven training binnen de onderneming, een echte job en carrièremogelijkheden biedt. Indien de sector haar samenwerking met de federale en lokale overheden verder kan uitbouwen, zal deze werkgelegenheidscreatie nog versterkt kunnen worden.

1.5 De sector heeft nog een sterk groeipotentieel

Opdat de private bewakingssector nog sterk zou kunnen groeien en zo bijdragen tot verdere jobcreatie, moeten twee essentiële voorwaarden zijn vervuld: 1) de sector moet bewijzen dat ze de huidige taken op de juiste wijze kan uitvoeren en 2) de overheid moet bereid zijn aan de sector meer taken toe te vertrouwen.

Een uitbreiding van het huidige takenpakket wordt door de sector ondersteund. Het is evenwel geenszins de bedoeling van de sector om te raken aan de kerntaken van de politiediensten. Ook voor de bewakingssector blijven de essentiële taken van de politie taken die de uitoefening van politiebevoegdheden inhouden (taken van politieambt, taken van strafvordering, taken met uitoefening van dwang of van geweld, vrijheidsbeperkende maatregelen, en taken op basis van uitoefening van het overheidsgezag).

2 Stelling: “Zelf investeren in veiligheid is tevens een bijdrage aan de algemene veiligheid”

“Zelf investeren in veiligheid is GEEN uiting van inciviek gedrag.”

Eén van de belangrijkste oorzaken van het stijgende onveiligheidsgevoel is het feit dat het welvaartsniveau voor heel wat personen blijft stijgen. Bij de burger in het algemeen en bij vele ondernemingen bestaat dan ook een steeds groeiende behoefte om het bestaande niveau van welvaart te behouden én op een meer afdoende manier te beschermen. Wat nog veel te vaak over het hoofd wordt gezien is dat elke burger, elke onderneming of elke andere persoon die investeert in het beveiligen van zijn goederen of belangen, niet alleen een daad stelt van zelfredzaamheid, maar tevens door zijn investering een bijdrage levert aan de algemene veiligheid, die op haar beurt ook andere burgers, ondernemingen en groepen ten goede komt.

Omwille van deze stelling kan en mag private veiligheid niet langer worden beschouwd als een noodzakelijk kwaad waartoe enkel een beperkte groep binnen de maatschappij toegang heeft. De redenering mag ook niet zijn dat ieder voor zich moet investeren in veiligheid, maar het moet duidelijk zijn dat elke privaat initiatief van investering in veiligheid moet worden gezien als een bijdrage tot de veiligheid van de maatschappij in haar geheel. In deze redenering is het van geen belang welke verhoudingen tussen publieke en private veiligheid men poneert of na wil streven. De realiteit vandaag is dat een deel van de publieke veiligheid wordt gerealiseerd via private veiligheid en dat de private bewakingssector een grotere rol kan spelen in het dienen van de algemene veiligheid zonder hierbij op het terrein van de politie te komen.

3 Verklaring van deze stelling

3.1 De politie kan haar beschikbare middelen (die altijd beperkt zullen zijn) gericht inzetten.

Indien een deel van de veiligheid wordt opgevangen door de preventieve rol die bewakingsondernemingen kunnen spelen, kunnen de politiediensten hun middelen concentreren op plaatsen die een publieke preventie en veiligheid eisen en op groepen in de maatschappij die niet over de nodige middelen beschikken om een beroep te doen op private veiligheid. Door dergelijk gericht aanwenden van de beschikbare middelen kan de operationele slagkracht van de politiediensten worden verhoogd.

3.2 De politie kan haar kerntaken efficiënter uitvoeren.

De inzet van private bewakingsondernemingen maakt dat de politie kan worden ontlast van bijvoorbeeld een aantal preventieve rondes. De politie kan op die manier haar meerwaarde, specifieke ervaring en deskundigheid inzetten voor die gevallen waar haar interventie noodzakelijk is. Bovendien is het takenpakket van de politie stelselmatig uitgebreid, zonder dat er aanpassingen werden gedaan aan de capaciteit van de politiediensten, die dus op een ander volume van taken berekend is. Bijgevolg zou de inzet van private bewakingsondernemingen ook hieraan een bijdrage kunnen leveren. De private bewaking kan dan optreden als schakel tussen loutere preventie en de tussenkomst door de politie; zij fungeert als “filter” en kan de politie op een professionele manier de juiste en nodige informatie verschaffen in geval van incidenten.

Op deze manier zal het vertrouwen van de burger in de politiediensten als handhaver van de orde vergroot kunnen worden. Immers, de politiediensten zullen sneller en gericht kunnen optreden na pro-actieve analyse door een private bewakingsonderneming.

4 Algemene voorwaarden tot realisatie van de stelling

4.1 We moeten meer bekend geraken bij het grote publiek.

Nog te veel foute veronderstellingen leven bij het grote publiek: “private veiligheid wil de politie vervangen”, “private veiligheid is te duur”, “private veiligheid is enkel toegankelijk voor een beperkte groep”, ...

Deze en andere vooroordelen zijn vaak ontstaan door een fout begrip van de taken en de grenzen van de bewakingsactiviteiten. Een aantal bewakingsondernemingen gaan in deze niet vrijuit, maar ook voor een aantal overheden en gezagsdragers is het onderhouden van deze vooroordelen een middel om een aantal sociale problemen op een foute manier aan te kaarten. Het grote publiek heeft nog niet voldoende vertrouwen in de private veiligheid. Nog al te vaak wordt deze gezien als een aanslag op het recht van iedere burger op veiligheid en nog te weinig als één van de beschikbare middelen om dat recht van elke burger te garanderen. Weerom is het nodig om ook in de ogen van het publiek de redenering om te draaien. Zoals de politiediensten als garantie moeten worden gezien ter handhaving van de veiligheid en de openbare orde, zo moet de private veiligheid worden gezien als de garantie van een deel van de preventie.

Bewakingsondernemingen mogen dan nog zo correct werken, zolang de perceptie ervan niet wijzigt, zal aan de private veiligheid geen kans tot groei worden geboden. Het imago van de sector heeft dus nood aan een grondige wijziging. Dit is weerom allereerst de taak van de bewakingsondernemingen, maar ook van de overheid die de sector reguleert en controleert.

4.2 We moeten aanzien worden als echte partners.

Het zwaartepunt van de rol van de bewakingsondernemingen ligt in de concrete invulling van het door de overheid vastgelegde kader. Dit betekent echter geenszins dat de bewakingsondernemingen aan de zijlijn moeten blijven staan wanneer de overheid reglementeert. Met hun visie vanuit de praktijk en hun expertise van het terrein kunnen zij een grote inbreng leveren in de formulering van het kader en van de controlemechanismen. Het is daarom dat de sector ijvert voor het instellen en het onderhouden van een permanente dialoog tussen bevoegde overheden en private actoren wanneer regels met betrekking tot het algemeen veiligheidsbeleid worden ingesteld, aangevuld of gemoderniseerd.

De private bewakingssector kan een grotere rol spelen in het dienen van de algemene veiligheid zonder hierbij op het terrein van de politie te komen.

5 Voorwaarden voor de sector om tot een reëel partnership te komen

5.1 De bewakingssector moet gezond zijn

Opdat de sector een constructieve bijdrage kan leveren tot de verbetering van de algemene veiligheid, moeten haar ondernemingen kunnen werken met gezonde, leefbare marges. Daardoor worden nieuwe investeringen mogelijk gemaakt en kan er sprake zijn van organische groei, wat zich zal vertalen in een toename van het aantal banen.

5.2 Respect voor het beroep

Via de door de wetgeving opgelegde screening, de verplichte opleidingscycli, de bijkomende opleiding binnen de ondernemingen, wordt aan de bewakingsagent een echte job aangeboden. De bewakingsagent is één van de belangrijkste schakels in het proces van kwalitatieve, professionele en doelgerichte levering van bewakingsdiensten. Hij verdient dus het nodige respect. Dit respect moet op

velerlei wijze worden afgedwongen, of het nu gaat over de integrale toepassing van de bewakingswetgeving, de collectieve arbeidsovereenkomsten, de sociale wetgeving, veiligheidsreglementeringen of andere verplichtingen. Elke ontwijking van de wetgeving door een private bewakingsonderneming leidt automatisch tot een afbreuk van het respect voor het beroep en dus ook tot een vermindering van kwaliteit, rechtszekerheid voor de burger en de bijdrage tot de veiligheid in het algemeen.

Het volstaat echter niet om integraal de wetgeving te respecteren. De bewakingssector moet ook actief kunnen meewerken aan elk wetgevend initiatief dat het respect voor het beroep, en de competenties die ermee gepaard gaan, beoogt te verbeteren.

5.3 Onderling respect en zelfregulering

Indien de potentiële groeiomogelijkheden van de sector te veel zouden afgeremd worden door externe factoren (slecht imago, verwarring in hoofde van het grote publiek, misverstanden omtrent de rol van de private veiligheid,) bestaat de kans dat bewakingsbedrijven, elkaar gaan beconcurreren alleen op basis van prijs.

Dit moet kost wat kost worden vermeden. Een gezonde concurrentie moet worden gevoerd op basis van kwaliteit, ervaring, specialisatie, de capaciteit om niches uit te bouwen en regionale differentiatie. Een gezonde concurrentie betekent ook dat de sector in staat is zelfregulerend op te treden, en op een efficiënte manier kan ingaan tegen die bedrijven die deze concurrentie vervalsen. Deze moeilijke maar niet onhaalbare opdracht komt toe aan alle bedrijven die opereren binnen de private veiligheid.

De sector wenst in dit kader specifiek te refereren naar het probleem van de valse zelfstandigen binnen de private bewaking. Teneinde te ontsnappen aan de sociale zekerheidsbijdragen in het stelsel van de werknemers en aan de bindende sectoriele CAO's, deinst een groeiend aantal ondernemingen er niet voor terug een structuur op te zetten waarbij gewerkt wordt met zelfstandigen/vennoten. Deze structuur, die meestal de vorm aanneemt van (een) coöperatieve vennootschap(pen), laat toe dat een coöperatieve vennootschap, waarin alle bewakers hun diensten aanbieden als coöperant, door de lagere personeelskost aan betere commerciële voorwaarden hun diensten kunnen aanbieden aan het cliënteel. Dit werkt uiteraard enorm marktverstorend en sociaal verstorend daar het de bewakingsondernemingen die hun personeel laten werken onder het stelsel van de werknemers benadeelt.

5.4 Ruimte voor kleinere niche spelers

Private veiligheid omvat enorm veel domeinen. Specialisatie en het uitbouwen van specifieke bewakingsdiensten zijn dus onontbeerlijk voor een gezonde bewakingssector. Het komt de kwaliteit ten goede, de concurrentie en het vertrouwen van de burger indien die weet welke spelers zich best profileren om een specifieke opdracht uit te voeren. Het is vooral de uitbreiding van de private bewakingstaken die aan kleinere bewakingsondernemingen de mogelijkheid kunnen bieden zich te specialiseren in een nieuw marktsegment en dankzij deze specialisatie en de opbouw van een specifieke expertise op te bouwen. En dat geeft dan weer de garantie dat kleinere spelers kunnen overleven.

5.5 Controle op nieuwkomers

De hierboven opgesomde voorwaarden gelden niet enkel voor de reeds vergunde bewakingsondernemingen. Zij worden nog belangrijker voor elke nieuwe speler die zich op de markt meldt. De sector kan het zich niet veroorloven om bedrijven binnen te halen die niet presteren binnen het wettelijke kader en die een obstakel vormen voor eerlijke mededinging.

6 Valkuilen die door de sector absoluut moeten worden vermeden

De stelling die de sector poneert wil uitstijgen boven een aantal "valkuilen" die ons inziens de discussie vervalsen.

- 1) De overheid beslist hoe en in welke mate en met welke middelen zij de politiediensten laat functioneren. Of die middelen toereikend zijn of niet, doelmatig zijn of niet, gepast zijn of niet, is een discussie die moet worden gevoerd tussen de betrokken verantwoordelijke instanties. De private bewakingssector wil zich niet in deze discussie mengen. Haar boodschap is enkel dat zij bereid is en klaar staat om de overheid te helpen in haar reeds duidelijk bepaald objectief om de politiediensten in staat te stellen zich te concentreren op haar kerntaken.
- 2) De sector wil ook duidelijk stellen dat zij geen politietaken wil overnemen. Het is aan de overheid om te definiëren wat politietaken zijn. Indien de overheid beslist om die definitie te wijzigen, dan is de sector bereid om een aantal van die taken uit te voeren.
- 3) De sector wil evenmin een "klasseveiligheid". Nogmaals, zij gaat ervan uit dat de elke privé-initiatief dat binnen het door de wet opgelegde kader beroep doet op private bewakingstaken, ook de algemene veiligheid, en dus ook de veiligheid van diegenen die niet de middelen tot private veiligheid te hebben, baat.

7 Concrete voorstellen

Teneinde haar visie over haar rol te concretiseren, wil de bewakingssector aan de overheid een aantal praktische voorstellen doen:

- bij het afsluiten en vernieuwen van de veiligheids- en preventiecontracten is de sector bereid om een structurele rol te spelen, als preventieve schakel tussen opdrachtgever van veiligheidstaken en het publiek waarvoor de veiligheid wordt gezocht;
- de sector is bereid om mee te denken hoe bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen en risicoberoepen, met de hulp en de inzet van private bewakingsdiensten, beter kunnen worden beschermd;
- de sector is bereid om een rol te spelen in het luik van politionele preventie en meer bepaald om een steun te zijn voor de preventieambtenaren. Op deze manier kan ook een grotere informatiestroom worden tot stand gebracht tussen de bevoegde overheden, de bewakingsondernemingen en de klanten van de bewakingsondernemingen;
- de sector is ten volle klaar om, in complementariteit met de overheid, mee te helpen om een aantal overlastfenomenen te bestrijden;
- de sector zal ook ten volle haar rol spelen bij de concrete invulling van de nieuwe taken die haar worden overgemaakt door de toekomstige wijziging van de wet van 10 april 1990;
- de sector zal blijven verdere constructieve input leveren tijdens het proces ter voorbereiding van de nieuwe wetgeving op cameratoezicht;
- tenslotte werkt de sector aan een kwaliteitslabel als een middel om de zichtbaarheid, de bekendheid, het vertrouwen en het imago van de professionele bewakingsondernemingen te vergroten.

18 februari 2004

BVBO